

Societat | | Actualitzat el 13/02/2020 a les 21:00

Les incògnites manen un mes després de l'explosió a la petroquímica de Tarragona

Encara no s'ha aclarit què va fallar a Iqoxe, la investigació continua oberta mentre creix la preocupació de treballadors i veïns i les mirades apunten a les condicions de seguretat a la planta



L'empresa Iqoxe on es va produir l'explosió | ACN

L'explosió d'Iqoxe el passat 14 de gener a Tarragona (<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticies/etiqueta/explosi%C3%B3+a+Tarragona>), ara fa un mes, ha reobert debats històrics sobre la seguretat i les condicions de la indústria petroquímica. I de moment ha provocat que es crei una comissió al Parlament sobre la seguretat de les petroquímiques (<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35314/parlament/aprova/unanimitat/crear/comissio/estudi/seguretat/petroquimica/tarragona>) i es convoqui una vaga (<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35171/sindicats/convoquen/vaga/sector/quimic/proxim/19/febrer>) al sector mentre Iqoxe es planteja un expedient d'ocupació. (<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35321/iqoxe/estudia/presentar/ero/temporal/durant/any/afectaria/tota/plantilla>) Des de 1987 Tarragona no havia viscut un accident d'aquestes proporcions i ara, després del xoc, s'han tornat a posar sobre la taula qüestions com una major regulació i control sobre aquestes companyies i la manca d'efectivitat dels protocols d'emergència. El més calent, però, és a l'aigüera a l'hora d'aclarir què va passar i perquè.

D'ençà de a l'explosió, les mirades s'han centrat especialment en Iqoxe (Indústries Químiques d'Òxid d'Elité), una companyia amb més de 50 anys d'història a la zona i que dona feina a més de 250 famílies de la demarcació només de manera directa. Trenta dies després poques coses s'han aclarit sobre què va fallar. La investigació està en curs i, tot i les múltiples acusacions i polèmiques entre l'empresa, la Generalitat, els ajuntaments i els veïns, l'interrogant segueix obert.

La pluja d'avisos i antecedents

L'endemà de l'explosió, el departament de Treball confirmava que Iqoxe havia rebut quatre sancions en els darrers anys per aspectes relacionats amb la salut, la seguretat i les condicions de treball. La Generalitat li havia imposat multes que oscil·laven entre els 2.000 i els 8.000 euros i l'empresa tenia diversos avisos que l'advertien de les males pràctiques. A més, Comissions Obreres (CCOO) assegura que Iqoxe havia acumulat 73 incidents i accidents laborals en els últims cinc anys, des que va ser adquirida pel grup Cristian Lay.

Alguns treballadors feia temps que denunciaven la "càrrega de treball" dels empleats, que, diuen, a vegades "feien torns de 12 hores per cobrir les baixes". De fet, just el dia abans de l'accident, els sindicats

(<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35275/ccoo/exigeix/millorar/condicions/laborals/empreses/quimiques>) havien enviat un informe a l'empresa en què es constata que hi havia un incompliment de drets laborals. "Un 98,5% estaven en un ritme de treball amb un risc molt alt, un 1,5% amb un risc mitjà i cap estava sense risc", conclou el document.

En aquesta mateixa línia també es va pronunciar un amic d'un dels treballadors morts en l'explosió. L'endemà de l'accident, va publicar un article en què explicava que el seu company, cap de planta d'Iqoxe, sempre li explicava que "l'amoinava la seguretat de la fàbrica" i que "es mantingués en plantilla a personal incompetent".

Però les acusacions i les sancions no acaben aquí. Des de l'accident, Treball ha obert tres expedients més a Iqoxe per tornar a l'activitat sense els permisos de riscos laborals acreditats per la Generalitat. La companyia ha realitzat aquesta setmana feines de reparació i recondicionament sense el permís necessari, uns fets que se sumen a la llarga llista d'antecedents.

Són moltes les veus que s'han alçat en les darreres setmanes per denunciar les irregularitats d'aquesta empresa, però, tot i les acusacions, Iqoxe nega que la planta estigués al límit de producció i assegura que té al dia les certificacions de seguretat

(<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35090/iqoxe/diu/al/dia/certificacions/seguretat/salut/medi/ambient>), salut i medi ambient. En tot moment, l'empresa es basa en els estudis interns per sustentar les seves afirmacions i defensar la "bona gestió" de la planta.

Diverses investigacions obertes

De moment, les versions d'uns i altres són només això: versions. Avui dia no hi ha cap causa de l'accident confirmada, però ja s'han obert diverses investigacions al respecte: Iqoxe va anunciar una anàlisi interna, el Parlament ha obert una comissió

(<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35314/parlament/aprova/unanimitat/crear/comissio/estudi/seguretat/petroquimica/tarragona>) d'investigació, el Jutjat número 1 de Tarragona segueix el cas i el Departament de Treball també ha posat especial atenció sobre l'empresa. Diversos experts estan encara analitzant la planta i els Mossos d'Esquadra ja estan practicant interrogatoris a treballadors de l'empresa i testimonis. Els responsables de la companyia podrien acabar acusats per homicidi imprudent o per lesions contra la seguretat i el medi ambient, però, de moment, tot apunta que el procés serà llarg i que no hi haurà respostes als nombrosos interrogants oberts fins d'aquí a un temps.

Durant les investigacions, Iqoxe ha carregat contra la Generalitat per personar-se en la causa

judicial contra l'empresa i ha denunciat la falta d'imparcialitat de l'administració. Segons la companyia, Treball s'està "convertint en instructor, jutge i part" i demana que es "respectin les investigacions en curs".

En tot això, els ajuntaments i els sindicats també hi estan tenint un protagonisme clau i s'han convertit en una font de pressió en les investigacions. Els alcaldes dels municipis industrials afectats han exigit responsabilitats i han demanat una major regulació en matèria de seguretat per a aquestes empreses. Es tracta de la mateixa reclamació que fa la ciutadania després de l'explosió, que no ha deixat de mobilitzar-se des d'aleshores.



Una de les manifestacions organitzades pels veïns de Bonavista per reclamar més seguretat. Foto: ACN

El retorn del Plaseqta

Però les mirades no només se centren en les condicions que hi havia a Iqoxe. El debat ha anat més enllà i s'ha qüestionat també la gestió de l'emergència per part de la Generalitat i la necessitat de canvi en els protocols. La no activació de les sirenes d'emergències el dia de l'accident, però amb avís de confinament preventiu del Plaseqta -vist com una contradicció per a molts-, i la confusió que va imperar instants després de l'explosió sobre la toxicitat en l'aire, han generat una allau de crítiques sobre la capacitat de reacció i gestió per part de les administracions que, al seu torn, ha acabat degenerant en un intercanvi de culpes.

Per això, els ajuntaments han demanat que es retorni al territori les competències del Pla d'Emergències Químiques (<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/35238/govern/vol/retornar/gestio/plaseqcat/tarragona/despr/explosio/iqoxe>), ara en mans de la Generalitat. Fa anys, la gestió d'aquests accidents ja es feia des de les administracions tarragonines i ara demanen que torni a ser així. Això, segons els consistoris de la demarcació, permetria fer una gestió més acurada i propera, que permetria

millorar la comunicació amb la ciutadania.

El Govern, de moment, ha mostrat el seu vistiplau a aquest canvi i ha deixat la porta oberta a incorporar, a més, més mesures de prevenció a la zona. Entre d'altres, l'executiu ha explicat que estudiarà posar detectors preventius amb sensors que evitin haver de desplaçar efectius al focus d'emergència per a examinar la qualitat de l'aire i realitzar un pla específic per a les petroquímiques de Tarragona.